



## ESPAIS VERDS. MAIG DE 2023

### ALZINA I ROURE

#### **Eruga peluda del suro** (*Lymantria dispar*)

Es tracta d'un lepidòpter que en la seva fase d'eruga provoca importants defoliacions en masses forestals. A Catalunya, pot causar importants danys principalment en alzinars (*Quercus ilex*) i suredes (*Quercus suber*), tot i que el seu caràcter polífag fa que en cas de plaga i manca de menjar defoliï també el matollar que acompanya aquestes masses, i fins i tot pot alimentar-se també d'espècies de coníferes.



Exemplars adults de mascle (esquerra) i femella (dreta)

A començaments de maig, els ous d'aquest lepidòpter comencen a descloure, i ho fan de manera esglaonada. Calen uns dos mesos per completar-ne el cicle.



Eruga de *Lymantria dispar*

És una plaga que compta amb diversos depredadors i normalment són suficients per controlar-la de manera natural, tot i que cíclicament aquest insecte es constitueix en plaga. Aquesta periodicitat cíclica en la seva dinàmica poblacional ha quedat constatada a escala europea. El cicle dura uns 10 anys, en què durant els set primers passa de la fase inofensiva a la fase perjudicial i se suposen uns altres 3 anys més de persistència com a plaga. Les causes d'aquesta fluctuació tenen relació amb el comportament del complex de depredadors i paràsits associats, amb el tipus i qualitat de l'alimentació i amb altres factors ambientals existents. Per aquest motiu i atesa la impossibilitat de controlar aquesta plaga amb eficàcia amb altres mitjans, el Departament va aplicar els anys 2019 i 2020 tractaments aeris, ja que era inviable que aquests tractaments fossin efectuats per les persones titulars dels terrenys; per aquest motiu, van ser considerats obligatoris i d'utilitat pública (Ordre AAM/346/2012, de

22 d'octubre). En aquests moments, les poblacions han minvat i no s'estima necessari cap intervenció per regular les poblacions d'aquest insecte.

### [Tortrix viridana](#)

---

És un petit lepidòpter que afecta principalment *Q. súber* i *Q. pubescents*, però també pot atacar altres frondoses.

Aquesta plaga compta amb diversos depredadors que en la majoria dels casos la controlen. En les zones on s'aprofita el fruit o el suro, en cas d'un atac greu, es pot aplicar un tractament insecticida utilitzant productes selectius envers la fauna útil.

A mitjan maig, es comencen a apreciar les defoliacions ocasionades per les erugues, i a finals de mes ja es poden veure les primeres papallones.



Papallona de *Tortrix viridana*

### [Caparreta de l'alzina \(\*Kermococcus vermilio\*\)](#)

---

És un hemípter molt comú al nostre territori que afecta arbres dels gènere *Quercus*, fonamentalment *Q. ilex*.

Els danys que ocasiona, els origina en alimentar-se succionant la saba, cosa que produeix l'assecamment dels branquillons terminals. Generalment, els danys no comprometen la supervivència de l'alzina.

En aquests moments, es poden començar a veure els mascles i les femelles adultes.

**Control químic:** només es recomana d'aplicar tractaments quan l'atac sigui molt intens, ja que normalment els seus enemics naturals en controlen les poblacions.



Branquilló amb caparretes

## ***Coraebus florentinus***

---

És un coleòpter que afecta tant *Q. ilex* com *Q. suber*. Els danys, els ocasionen les larves en excavar galeries a l'interior de les branques, ja que provoquen un anellament que acaba amb la mort de la branca. Aquests danys, però, no comprometen la supervivència de l'arbre.

Al mes de juny, n'emergeixen els adults.

**Mesures culturals:** durant la primavera, cal tallar i cremar les branques afectades per evitar l'emergència dels adults al mes de juny.

## **OM**

### **Galeruca (*Galerucella luteola*) i escolítids (*Scolytus* sp.)**

---

Els atacs de galeruca solen ser periòdics i intensos en les comarques de Catalunya on s'ha instal·lat. Per lluitar contra aquesta plaga, especialment en els llocs que els darrers anys hagin estat atacats, cal aplicar tractaments insecticides adients mullant correctament les fulles dels oms. El primer tractament es farà en el moment en què els adults hivernants surtin dels seus refugis i se situïn a sobre de les fulles per alimentar-se'n i fer la posta. Això sol tenir lloc entre finals d'abril i començaments de maig. Aquests tractaments han d'anar dirigits també a les branques i el tronc per protegir al mateix temps els oms dels atacs dels escolítids.

## **PI**

### **Perforadors dels brots (*Tomicus piniperda* i *Tomicus minor*)**

---

Aquests coleòpters es localitzen a les zones de clima fred i poden atacar qualsevol espècie de pi, on dirigeixen l'atac a les branques gruixudes i el tronc. Generalment, només afecten arbres debilitats a causa de vegetar en sòls dèbils o en condicions meteorològiques adverses o per presentar ferides. Tot i això, quan les poblacions d'aquest insecte són molt grans, poden atacar també arbres sans.

Al mes de maig, emergeix una nova generació d'adults que inicia els atacs als branquillons, que es mantindran fins a l'octubre i són de poca importància.

**Mesures culturals:** no deixeu al bosc troncs ni branques de més de 6 cm de diàmetre i talleu, tritureu, escorceu o tracteu els arbres amb un grau important d'atac abans que els insectes els abandonin.

Col·locació de punts-esquer: de finals de febrer a començaments d'abril, que es correspon amb el període d'aparellament.



Síntoma comú: branquillons a terra

## Perforador del pi (*Ips acuminatus*)

---

És un coleòpter que ataca principalment el pi roig (*Pinus sylvestris*), tot i que també pot afectar *Pinus nigra*, *Pinus uncinata* i *Picea abies*.

Als mesos d'abril i maig, els adults hivernants abandonen els seus refugis per colonitzar nous arbres i generalment només afecten arbres debilitats; tot i això, quan les poblacions d'aquest insecte són molt grans, poden atacar també arbres sans.

Aquest coleòpter infesta generalment en forma de rodals, constituint els característics "focus".

**Mesures culturals:** no deixeu al bosc troncs ni branques de més de 6 cm de diàmetre i talleu, tritureu, escorceu o tracteu els arbres amb un grau important d'atac abans que els insectes els abandonin.

Col·locació de punts-esquer entre els mesos d'abril i setembre que es corresponen amb els mesos d'aparellament.

També es poden emprar trampes de feromones que són molt eficaces per controlar aquesta espècie.

## POLLANCRE

### Perforador del pollancre (*Paranthrene tabaniformis*)

---

És un lepidòpter que, a més de pollancre, pot afectar l'àlber, el vern, el salze i el bedoll.

Els danys que originen les larves en fer les galeries a les branques o els troncs afecten la qualitat de la fusta.

A finals de maig, començarà el naixement de les erugues. A les zones afectades, caldrà aplicar el primer tractament dirigit a la part inferior del tronc.



Papallona de *Paranthrene tabaniformis*

## CASTANYER

### Vespeta del castanyer (*Dryocosmus kuriphilus*)

---

Es tracta d'un insecte de la família dels cinípidos que ataca els castanyers. És originari de la Xina, va ser introduït accidentalment al Japó l'any 1941 i l'any 1974 als EUA, i des de llavors s'ha anat estenent. L'any 2002, es va detectar per primera vegada a Europa, a Itàlia. A Catalunya, va ser detectat l'any 2012.

Al maig, comencen a emergir els primers adults, els quals iniciaran la posta dels ous passats pocs dies.

El principal símptoma que presenta són els cecidis (gal·les), inflamacions verdes o vermelloses que es localitzen als branquillons joves, als pecíols o als nervis centrals de les fulles, i poden mesurar de 5 a 40 mm de diàmetre. Els danys que provoca deriven de la disminució de la capacitat fotosintètica dels castanyers i la reducció de la seva fructificació, i poden arribar a provocar la mort dels arbres afectats.



Copa totalment aclarida per la gran quantitat de cecidis que en redueixen la foliació

## MARGALLÓ

### Eruga barrinadora de les palmeres (*Paysandisia archon*)

Es tracta d'un lepidòpter exòtic invasor originari d'Amèrica del Sud (l'Uruguai i l'Argentina). Es va introduir a diferents zones de la regió mediterrània, on té possibilitats d'esdevenir una important plaga que causi la mortalitat dels margallons naturals, com ha passat a les illes Balears. Afecta diverses espècies de palmàcies, entre les quals el margalló (*Chamaerops humilis*).

En fase d'eruga, comença a menjar les fulles tendres per posteriorment penetrar al tronc, i pot causar la mort del margalló quan menja el meristem apical. Es poden apreciar els danys a les fulles (apareix una banda d'orificis a la mateixa alçada de la fulla), la corona del margalló (amb deposicions de melassa i serradures) o la part inferior del palmell; en aquest cas, la planta s'asseca i acaba morint.



Atacs de *Paysandisia* a les fulles i el tronc

Entre el període comprès entre finals de maig i començaments d'octubre, entren en la seva fase adulta, en què adopten forma de papallona diürna de mida gran, amb un marcat dimorfisme sexual (8 cm d'envergadura els mascles i entre 9-11 cm les femelles); les ales anteriors són de color entre gris i verd oliva en l'anvers. Les ales posteriors són ataronjades amb una banda negra que conté entre 5 i 6 taques blanques.



Adult de *Paysandisia archon*

En cas de detectar atacs produïts per aquest insecte, si us plau comuniqueu-ho a una de les adreces de correu electrònic següents:

En el cas de deteccions en medi forestal: [sanitatforestal.daam@gencat.cat](mailto:sanitatforestal.daam@gencat.cat)

En el cas de deteccions en l'àmbit de la jardineria: [ssv.dar@gencat.cat](mailto:ssv.dar@gencat.cat).

## BOIX

### [Papallona del boix \(\*Cydalima perspectalis\*\)](#)

És una espècie exòtica procedent de l'est de l'Àsia (la Xina, el Japó i les Corees). Va arribar a Catalunya l'any 2014 i a causa de la seva capacitat invasora s'està estenent amb rapidesa pel nostre territori; afecta les boixedes (*Buxus sempervirens*) tant naturals com de zones enjardinades. Hiverna en forma d'eruga fins a començaments de març, època en què les erugues comencen a alimentar-se de fulles de boix. Al nostre territori, pot desenvolupar fins a tres generacions, cosa que n'allarga el període d'afectació fins a mitjan novembre.



Eruga de *Cydalima perspectalis*



Forma més comuna de l'adult

En fase d'eruga, s'alimenta de les fulles de mates de boix, que pot arribar a defoliar totalment. En atacs severos, fins i tot pot alimentar-se de l'escorça. Quan no troba prou aliment, teix uns fils de seda per traslladar-se a altres plantes.

Al mes de maig, es poden observar, a més d'erugues en els últims estadis, les pupes abans d'esdevenir papallona. A finals d'aquest mes, es podrien, fins i tot, detectar les primeres papallones volant.

Pel que fa als mètodes de control, tot i que en jardineria es poden aplicar diferents mètodes (p. ex., aplicació de productes fitosanitaris), a escala forestal el tractament resulta molt complex. El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural treballa en l'establiment de punts

de seguiment amb trapes de feromones arreu de Catalunya i duu a terme actuacions pilot, ahora que en coordina la informació i promou la recerca aplicada.

## ORGANISMES FORESTALS DE QUARANTENA

### Nematode de la fusta (*Bursaphelenchus xylophilus*)

---

És un nematode que provoca la mort dels pins, i està associat amb diferents espècies de *Monochamus* (insectes coleòpters) que actuen com a vectors del nematode. Les espècies més susceptibles són el pi pinastre o marítim (*P. pinaster*), el pi roig (*P. sylvestris*) i la pinassa (*P. nigra*).

Portugal continental i Madeira estan afectats per aquest nematode i han estat considerats zona demarcada respecte d'aquest organisme nociu de quarantena. Per aquest motiu, tots els pins, fustes i material d'emalatge de fusta procedents d'aquest país han de venir acompanyats de Passaport fitosanitari CE, o en el cas de les fustes tractades adientment per termoteràpia i marcades amb el símbol de la NIMF 15. A Espanya, també se n'han detectat focus a Extremadura, Galícia i Castella i Lleó.

**Mesures culturals:** els serveis de Sanitat Vegetal i de Gestió Forestal del DACC han establert mecanismes per garantir que aquesta malaltia no s'introdueixi a Catalunya. Per aquesta raó, es duen a terme:

- Prospeccions a les masses forestals susceptibles.
- Inspeccions a les serradores i indústries de la fusta.
- Control de les importacions i el transport de fusta i dels embalatges de fusta.

Qualsevol indici o sospita de la presència de la malaltia s'ha de notificar al DACC, Servei de Sanitat Vegetal ([ssv.dar@gencat.cat](mailto:ssv.dar@gencat.cat)) o Servei de Gestió Forestal ([sanitatforestal.daam@gencat.cat](mailto:sanitatforestal.daam@gencat.cat)), per confirmar-lo i, si s'escau, aplicar mesures d'erradicació.

## PARCS I JARDINS

### PALMERA

### Eruga barrinadora (*Paysandisia archon*)

---

El major nombre de palmeres afectades pertanyen a l'espècie *Trachycarpus fortunei*, però s'ha detectat sobre algun exemplar de *Phoenix dactylifera*, *Phoenix canariensis* i *Chamaerops humilis*.

**Mesures culturals:** en zones no afectades, s'ha de mantenir la vigilància sobre la possible presència. Les palmeres molt afectades, irrecuperables, cal tallar-les i destruir-les mitjançant trituració.

**Tractaments fitosanitaris:** en les zones afectades, s'han d'aplicar tractaments preventius amb els productes adients.

### Morrut de les palmeres (*Rhynchophorus ferrugineus*)

---

A partir del mes d'abril, s'inicia el vol de la plaga amb la colonització de noves palmeres. Fins al mes de novembre hi haurà activitat de la plaga.

**Mesures culturals:** durant el període d'activitat de la plaga, convé no fer treballs de poda. Les ferides de la poda poden ser un atraient de la plaga. Es recomana retirar les palmeres mortes i/o les restes vegetals afectades per la plaga

procedents del sanejament de les palmeres a un gestor autoritzat en la gestió de restes vegetals.

**Tractament fitosanitari:** Si es detecten símptomes d'atac cal realitzar un tractament de xoc per evitar els danys a la palmera i la seva dispersió. En el cas de risc de la plaga es recomana fer un tractament preventiu amb productes fitosanitaris autoritzats,.

## ROSÀCIES ORNAMENTALS

### Foc bacterià (*Erwinia amylovora*) (Plaga de quarantena)

---

Les plantes d'*Amelanchier*, *Chaenomeles*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cydonia*, *Eryobotrya*, *Malus*, *Mespilus*, *Photinia davidiana*, *Pyracantha*, *Pyrus* i *Sorbus* destinades a noves plantacions han d'anar emparades amb el [Passaport fitosanitari CE](#).

Recordem que és prohibida la plantació d'aquestes plantes en voreres, mitjanes i altres zones enjardinades de carreteres, autovies i autopistes de tot Catalunya.

Si en trobeu símptomes sospitosos, aviseu ràpidament el Servei de Sanitat Vegetal.

## BOIX

### Eruga del boix (*Cydalima perspectalis*, Walker, 1859)

---

La papallona del boix es va detectar per primera vegada a Catalunya l'any 2014 a la població de Besalú.

L'eruga d'aquest insecte s'alimenta de les fulles durant el seu desenvolupament i provoca una defoliació extrema que danya la planta. Si aquestes defoliacions són contínues, acaben debilitant la planta fins a provocar-ne la mort.



Adult de *Cydalima perspectalis*

**Tractaments fitosanitaris:** es tracta d'una espècie amb una elevada capacitat invasora; per evitar-ne la dispersió o davant un atac greu, caldrà aplicar un o diversos tractaments fitosanitaris amb insecticides d'espectre limitat com ara els preparats amb *Bacillus thuringensis*.

El moment més adequat per tractar la plaga és durant els primers estadis larvaris, quan la sensibilitat als tractaments és més alta.

Cal evitar els productes fitosanitaris d'ample espectre que puguin afectar la fauna existent, sobretot en els boixos silvestres.



## ORNAMENTALS

### [Bernat marró marbrejat \(\*Halyomorpha halys\*\)](#)

---

*Halyomorpha halys* és una espècie exòtica procedent de l'Àsia. Aquest insecte es va detectar per primera vegada a Europa l'any 2007, concretament a Suïssa, i es va estenent per tot el continent de mica en mica. A Catalunya, es va trobar l'any 2016 a la residència universitària de la Universitat de Girona.

Durant aquests primers mesos de primavera, els adults surten d'hivernació cap a les plantes hoste, on continuaran el seu desenvolupament. A finals d'abril ja ha fet les primeres postes.



Adult d'*Halyomorpha halys*

**Mesures culturals:** en el cas que detecteu la presència d'aquests insectes a les vostres cases, podeu capturar-los mitjançant un aspirador i posteriorment enretirar la bossa. No allibereu els insectes a l'exterior.

Si detecteu l'insecte i voleu saber si es tracta d'*Halyomorpha halys*, podeu carregar una fotografia en el projecte Hhwanted de l'aplicació [Natusfera natusfera.gbif.es/projects/hhwanted](https://natusfera.natusfera.gbif.es/projects/hhwanted).

En el cas que detecteu l'insecte en els arbres del vostre carrer, podeu informar-ne el vostre ajuntament.

### [Xylella fastidiosa \(Plaga de quarantena\)](#)

---

La *Xylella fastidiosa* és un bacteri considerat plaga de quarantena i prioritària per la UE, que pot afectar greument els nostres cultius i plantes ornamentals. Fins al moment, no s'ha detectat a Catalunya però sí a França, Itàlia i Portugal i a diverses zones de l'Estat espanyol (illes Balears i Alacant).

Aquesta plaga està regulada pel Reglament d'execució (UE) 2020/1201 sobre mesures per evitar la introducció i propagació de *Xylella fastidiosa* dins de la UE.

*Xylella fastidiosa* provoca els danys en colonitzar el xilema de la planta hoste. La seva multiplicació en l'interior dels vasos pot dur a l'obstrucció del flux de la saba bruta, principalment aigua i sals minerals. Els símptomes varien d'unes plantes hoste a d'altres. En alguns casos, es corresponen amb els símptomes típics d'estrès hídric: pansiment o decaïment generalitzat i, en casos més greus, l'assecament de fulles i de branques, i finalment la mort de tota la planta.

Entre les plantes ornamentals més afectades, destaquen la *Polygala myrtifolia*, el baladre (*Nerium oleander*) i la *Lavanda* sp.

Atès l'alt risc que comporta la introducció d'aquesta plaga a Catalunya, i a fi d'evitar al màxim la seva introducció, es recomana no plantar *Polygala myrtifolia* en els espais verds.



Planta de polígala

Qualsevol sospita de la presència d'aquest bacteri s'ha de comunicar al Servei de Sanitat vegetal: [ssv.dar@gencat.cat](mailto:ssv.dar@gencat.cat)

Per més informació sobre la malaltia, podeu consultar l'enllaç següent:

[http://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/agricultura/dar\\_sanitat\\_vegetal\\_nou/dar\\_plagues\\_males\\_herbes/dar\\_plagues/bacteris/xylella-fastidiosa](http://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/agricultura/dar_sanitat_vegetal_nou/dar_plagues_males_herbes/dar_plagues/bacteris/xylella-fastidiosa)

## PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registro Oficial de Productos y Material Fitosanitario del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación \(MAPA\)](http://www.mapa.gob.es).



Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:  
<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

### Servei de Sanitat Vegetal:

- Laboratori d'Agricultura i Sanitat Vegetal 973 305477
- Serveis Centrals 93 409 20 90 [ssv.dar@gencat.cat](mailto:ssv.dar@gencat.cat)
- Serveis Territorials a Barcelona 93 409 20 90 [ssv.b.daam@gencat.cat](mailto:ssv.b.daam@gencat.cat)
- Serveis Territorials a Girona 972 45 43 10 [ssv.g.daam@gencat.cat](mailto:ssv.g.daam@gencat.cat)
- Serveis Territorials a Lleida 973 23 64 12 [ssv.ll.daam@gencat.cat](mailto:ssv.ll.daam@gencat.cat)
- Serveis Territorials a Tarragona 977 25 04 21 [ssv.t.daam@gencat.cat](mailto:ssv.t.daam@gencat.cat)
- Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre 977 50 01 74 [ssv.te.daam@gencat.cat](mailto:ssv.te.daam@gencat.cat)

**Servei de Gestió Forestal:** 93 567 42 00 [sanitatforestal.daam@gencat.cat](mailto:sanitatforestal.daam@gencat.cat)

**PER A MÉS INFORMACIÓ:** <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>